
Cari Hesaplar Dizayn

Dökümanı

Turquaz Muhasebe

Versiyon 0.3

Önsel Armağan

15/09/2004

İçindekiler

GEÇMİŞ DEĞİŞİKLİKLER	3
1. GİRİŞ	4
1.1 AÇIKLAMA	4
1.2 DOKÜMAN STANDARTLARI	4
1.3 HEDEF KİTLE VE OKUMA TAVSİYELERİ	4
1.4 MODÜLÜN KAPSAMI	5
2. MODÜL GEREKSİNİMLERİ	5
2.1 CARİ KART TANIMLAMA	6
2.2 CARİ HAREKETLER	6
2.3 İŞLEM TİPİ SEÇİMİ	6
2.4 CARİ HESAP ARAMA - GÜNCELLEME	7
2.5 CARİ HAREKET ARAMA - GÜNCELLEME	7
2.6 DÖVİZ HESAPLARI	8
2.7 AÇIK FATURALARIN KAPATILMASI	8
2.8 KREDİ VE RİSK LİMİTİ	9
2.9 İSKONTO	9
2.10 VADE FARKI HESAPLAMALARI	9
2.11 ÖZEL KODLAR	10
3. RAPORLAR	10
3.1 HESAP LİSTELERİ	11
3.2 BAKİYE LİSTESİ	11
3.3 TAHSİLAT LİSTESİ	11
3.4 İKİ TARİH ARASI HAREKET RAPORU	11
3.5 VADE FARKI LİSTESİ	12
3.6 EKSTRE	12
4. VERİ TABANI TABLOLARI	12
4.1 CARİ KARTLAR (TURQ_CURRENT_CARDS)	13
4.2 CARİ KART TELEFONLARI (TURQ_CURRENT_CARDS_PHONES)	13
4.3 CARİ GRUPLAR (TURQ_CURRENT_GROUPS)	14
4.4 CARİ KART GRUPLARI (TURQ_CURRENT_CARDS_GROUPS)	14
4.5 KONTAK LİSTESİ (TURQ_CURRENT_CONTACTS)	15
4.6 DÖVİZ (TURQ_CURRENCIES)	15
4.7 CARİ HAREKETLER (TURQ_CURRENT_TRANSACTIONS)	16
4.8 CARİ HAREKET TİPLERİ (TURQ_CURRENT_TRANSACTION_TYPES)	16
4.9 CARİ HAREKET VE AÇIK FATURALAR İLİŞKİSİ (TURQ_CURRENT_TRANSACTION_BILL)	17
EK A: TERİMLER	17

Geçmiş Değişiklikler

İsim	Tarih	Değişiklik Nedeni	Versiyon
Jak Kamhi	15/09/2004	Entegrasyonlar ile ilgili gereksinimler kaldırıldı. Bazı terimler değiştirildi.	0.1.2

1. Giriş

1.1 Açıklama

Müşteri ve satıcıların borç ve alacaklarının takip edildiği, hesaplarla ilgili kapsamlı analizlerin yapıldığı modüldür.

Müşteri cari hesapları işletme bilgilerinin en önemli bölümünü oluştururlar. Satıcılara olan borçlar ise şirketin en ucuz ve en kolay bulabileceği kaynaklardır. Bu sebep ile cari modülü, işletmelerin kredi yönetimi, nakit akışı ve likidesinin kontrolü için çok büyük önem arz etmektedir.

Cari modülü, muhasebe ile tam entegre çalışarak bilginin sadece bir defa girilerek oluşabilecek kullanıcı hatalarının en aza indirilmesini sağlar

1.2 Doküman Standartları

Dokümanda kalın puntoyla yazılmış kısımlar başlıklardır. Üçüncü bölümdeki gereksinimler kısmında alt başlıklar üst başlıkla aynı önceliği içerir.

1.3 Hedef Kitle ve Okuma Tavsiyeleri

Döküman muhasebeciler, muhasebe programı kullanıcıları ve programcıları hedefliyor. İkinci bölümde sistemde olması gereken özellikler başlıklar halinde açıklanmıştır. Üçüncü bölümde modülde yer alacak raporlar, son olarak dördüncü bölümde ise veritabanı dizaynı belirtilmiştir. Turquaz Muhasebe'nin programlama

kısmı ve veritabanı dizaynı ile ilgilenmeyenlerin ikinci ve üçüncü bölümü okumaları yeterli olacaktır.

1.4 Modülün Kapsamı

Bu modül ile kullanıcılar her müşteri ve satıcı için ayrı bir hesap açarlar. Her alış veriş, ilgili hesaba işlem tipine göre kaydedilir. İşlem tipleri fatura, çek, senet, nakit, virman (aktarma), banka dekontudur. Kullanıcı isterse kendi işlem tiplerini de tanımlayabilir.

Kullanıcılar hazır rapor şablonlarını ya da kendi hazırlayacağı şablonları kullanarak hesap bazında, gruplar bazında veya genel görünüm hakkında, tarih sınırlamalı olarak rapor alabilir.

Bu modülde istenilen sayıda hesap açılabilir, her hesap için istenilen sayıda hareket işlenebilir ve istenilen sayıda kullanıcı tanımlı rapor dizaynı oluşturulabilir, herhangi bir kısıtlama yoktur.

2. Modül Gereksinimleri

Aşağıda maddeler halinde modülde olması gereken özellikler belirtilmiştir. Eksik gördüğünüz kısımları ve değişiklikleri turquaz-devel@lists.sourceforge.net adresine mail atarak bildirebilir veya <http://www.turquaz.com/developer> bölümünden proje gelişimine katılarak öneride bulunabilirsiniz.

2.1 Cari Kart Tanımlama

2.1.1.1 Tanımı

Cari kartlar, alıcı ve satıcıların hesaplarının takip edildiği kartlardır. Cari modülünü temel birimdir. Kullanıcı gerekli bilgileri girerek, müşteri ve mal verenler için bu kartlardan oluştururlar. Cari hesaplardaki işlemler bu ilgili kartla ilişkilendirilerek saklanacaktır.

2.1.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Sistem, bu kartlarla ile ilgili bilgilerin saklanması ve güncellenmesi için gerekli arabirimleri sağlamalıdır.

2.2 Cari Hareketler

2.2.1.1 Tanımı

İşlem tipi verilerek, önceden tanımlanmış cari kartlara alacak ve borç kaydı yapabilmeyi kapsar.

2.2.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Modül, işlem yapılacak cari kartın aranması ve seçilmesini sağlar. Ayrıca, bu kart üzerinde yapılan son işlem ve bu işlemin tarihi kullanıcıya bilgi olarak verilir.

İlgili cari hesabın kredi ve risk limit hesaplanması gerekir.Eğer bu limitler aşılmış ise kullanıcıyı bu konu hakkında bilgilendiren bir mesaj gösterilmelidir.

2.3 İşlem Tipi Seçimi

2.3.1.1 Tanımı

Cari kartlarda yapılan işlemleri gruplandırmayı amaçlar. Örnek olarak, fatura işlemleri veya çek-senet işlemlerinin ayrı ayrı incelenmesini sağlar.

2.3.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Sistemi, ön tanımlı olarak fatura, çek, senet, nakit, dekont işlem tiplerini kullanıcıya sunar. Yeni işlem tiplerinin oluşturulması veya eskiler hakkında isim güncellenmesi olanakları sağlanmalıdır.

2.4 Cari Hesap Arama - Güncelleme

2.4.1.1 Tanımı

Eski cari kartların, yardımcı filtreler yardımıyla listelenmesini sağlar. Bu liste içinden seçilen cari kartın ayrıntıları görüntülenir ve kullanıcıya bu ayrıntıları güncelleme ve o cari kartı silme imkanı verilir.

2.4.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Arama işleminde, cari karta ait her türden bilgi için arama yapılmasına izin verilmelidir. Arama sonucu çıkan listede gösterilecek bilgiler de kullanıcı tanımlı olmalıdır.

Eğer kart silinmek istendiğın de kullanıcıya uyarı mesajı halinde emin olup olunmadığı sorulmalıdır. Hareket görmüş kartlar silinemez. Bu kartların silinebilmesi için önce bu karta ait hareketlerin silinmesi gerekir.

2.5 Cari Hareket Arama - Güncelleme

2.5.1.1 Tanımı

Cari hareketlerin, yardımcı filtreler yardımıyla listelenmesini sağlar. Bu liste içinden seçilen cari hareketin ayrıntıları görüntülenir..

2.5.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Arama işleminde, cari harekete ait her türden bilgi için arama yapılmasına izin verilmelidir. Arama sonucu çıkan listede gösterilecek bilgiler de kullanıcı tanımlı olmalıdır.

Cari hareketler yalnız girildiđi ekrandan güncellenir ve silinir.

2.6 Döviz Hesapları

2.6.1.1 Tanımı

Cari hesaplarda yapılan işlemlerde döviz kullanılması durumunda dövizli işlemlerin hesaplarının tutulmasını düzenler.

2.6.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Döviz ile yapılan işlemler diğer işlemlerden farklı olduğu belirtilmelidir. İşlemin yapıldığı günkü döviz kuru o işlemle ilişkili olarak kayıt edilmelidir.

Bakiye hesapları da yerel para birimi ve döviz olarak iki ayrı şekilde yapılmalıdır.

Toplam bakiye de bu iki bakiyenin toplamı olarak hesaplanabilir. Her cari hesap için sadece bir tane döviz cinsi tanımlanır. Muhasebe ile entegre çalışma durumunda günlük kurdan çevrilerek muhasebe kayıtlarına aktarılır.

2.7 Açık Faturaların Kapatılması

2.7.1.1 Tanımı

Cari işlemler sırasında açık durumda olan faturaların kapatılmasını sağlayan bölümdür.

2.7.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Cari işlem sırasında, kullanıcıya fatura kapatma seçeneği verilmelidir. Bu seçenekte açık faturaların listesi kullanıcıya verilir. Kullanıcı açık olan faturalardan istediğini seçerek kapatma imkanına sahiptir. Tabi ki işlem tutarının seçilen fatura bedellerini karşılması beklenir. Eğer bu bölüm kullanılmaz ise ön tanımlı olarak FIFO kuralı uygulanır, yani yapılan tahsilat, en eski açık faturayı kapatacak şekilde hesaplama yapılır.

2.8 Kredi ve Risk Limiti

2.8.1.1 Tanımı

Kredi limiti, müşteriye verilecek maksimum kredinin kaydedileceği bölümdür.

Kredi limiti maksimum açık hesap limitidir. Risk limiti ise vadesi gelmemiş çek ve senetlerin kontrol edilmesini sağlar.

2.8.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Programın çalışmasını etkilemeyecek şekilde, cari hareketler sırasında kredi ve risk limiti hesaplanarak, limitlerin aşılması durumunda kullanıcı bir mesajla uyarılmalıdır. Kullanıcının cevabına göre işleme devam edilmeli ya da işlem sonlandırılmalıdır.

2.9 İskonto

2.9.1.1 Tanımı

Müşteriye yapılacak iskonto ve diğer indirimlerin miktarının hesaplanmasını kapsar.

2.9.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Mal bedelinin belli bir yüzdesi karşılığında veya miktar olarak müşteriye iskonto yapılabilmelidir. İskonto yüzde miktarı, ön tanımlı olarak hareket ekranına gelebilmelidir.

2.10 Vade Farkı Hesaplamaları

2.10.1.1 Tanımı

Faturaların kapatılma tarihleri göz önüne alınarak, oluşan vade farklarının hesaplanmasını kapsar.

2.10.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Bir cari hareket kaydı sırasında kullanıcı bu harekete karşılık gelen faturayı seçebilmelidir. Eğer hareket sırasında bu opsiyon kullanılmaz ise, evraklar tarih sırasına göre işlenerek, açık durumdaki faturalara karşılık gelen evraklar çıkartılır ve vade farkları hesaplanır.

Vade farklarının hesaplanmasında kullanılacak formüller de kullanıcı tanımlı olabilmelidir. Kullanıcı, basit, bileşik, karma, geri faiz formüllerini ya da kendi tanımlayacağı başka bir formülü kullanabilir.

2.11 Özel Kodlar

2.11.1.1 Tanımı

Kullanıcının hareketleri kendi isteğine göre guruplandırabilmesini sağlar.

2.11.1.2 İşlevsel Gereksinimler

Kullanıcı en fazla 3 tane özel kod tanımlayabilir. Ekranda, özel kod bölümlerinin başlıklarının değiştirebilme imkanı verilmelidir.

3. Raporlar

Raporlamalar, sisteme girilen verilerin incelenip sonuçlar çıkartıldığı bölümdür. Eksik gördüğünüz kısımları ve değişiklikleri turquaz-devel@lists.sourceforge.net adresine mail atarak bildirebilir veya <http://www.turquaz.com/developer> bölümünden proje gelişimine katılarak öneride bulunabilirsiniz.

3.1 Hesap Listeleri

3.1.1.1 Tanımı

Sistemde kayıtlı bulunan Cari Hesapların listelenmesini kapsar.

3.1.1.2 İçerdiği Alanlar

Listede bulunacak yardımcı bilgiler de kullanıcı tanımlı olmalıdır. Kullanıcı istediği bilgileri listeden çıkarabilmeli veya ekleyebilmelidir.

3.2 Bakiye Listesi

3.2.1.1 Tanımı

Bakiye listesi sisteme kayıtlı hesapların bakiye durumlarının listelenmesi amacını taşır.

3.2.1.2 İçerdiği Alanlar

Listeleme kriterleri vasıtasıyla ile istenilen şekilde düzenlenebilecek bu raporda yıllık devirdeki bakiye ve yılbaşından bu yana oluşan fatura, nakit, senet, çek, dekont alacak, borç, bakiye ve toplam değerler listelenir.

3.3 Tahsilat Listesi

3.3.1.1 Tanımı

Tahsilat listesinde müşterilerin borç durumu ile açık faturalar listelenir.

3.3.1.2 İçerdiği Alanlar

Borçlu, alacaklı hesaplar ayrı ayrı listenebilmelidir. Kapanmamış faturalar ve kısmen kapanmış faturalar birbirlerinden ayırt edilebilecek şekilde listelenmelidir.

3.4 İki tarih Arası Hareket Raporu

3.4.1.1 Tanımı

İstenilen cari kartın iki tarih arasındaki hareketleri listelenir.

3.4.1.2 İçerdiği Alanlar

Hareket tipi, borç ya da alacak olarak tutarı, evrak kodu, tarihi listelenir. Ayrıca kullanıcı tanımlı olarak cari hesaba ait bilgiler bu rapora eklenir. Tarih aralığı verilmez ise içinde bulunan aydaki hareketler listelenir.

3.5 Vade Farkı Listesi

3.5.1.1 Tanımı

Gerekli filtrelemelerle listelenen borç-alacak hareketleri için vade farkı listeleri çıkarır.

3.5.1.2 İçerdiği Alanlar

Oluşan vade farklarının hangi hareketlerden ne kadar oluştuğu listelenmelidir. Hareketlerin vade tarihleri de bu rapor da yer alır.

3.6 Ekstre

3.6.1.1 Tanımı

Genel borç-alacak ekstrelerinin çıkarılmasını kapsar.

3.6.1.2 İçerdiği Alanlar

Ayrıntılı filtreleme alanları ile kullanıcı dilediği gruptaki cari hesapların listelerini, isterse cari hesaba, isterse de tarih sırasına göre alabilmelidir. Cari hesaba göre gruplar halinde de listeleme yapılabilmesi ve istenilen cari hesap bilgileri bu raporlara eklenebilmelidir.

4. Veri Tabanı Tabloları

Önceki başlıklarda belirtilen sistemin ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılacak tablolar ve alanları aşağıda belirtilmiştir. İsimlendirmede kullanılan standartları görmek için programlama standartları dökümanına bakabilirsiniz. Eksik gördüğünüz kısımları ve değişiklikleri turquaz-devel@lists.sourceforge.net adresine mail atarak bildirebilir veya

<http://www.turquaz.com/developer> bölümünden proje gelişimine katılarak öneride bulunabilirsiniz.

4.1 Cari Kartlar (turq_current_cards)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_cards_id	Cari Kartı Özel Numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
companies_id	Şirket Numarası	Sayı	Foreign Key
cards_current_code	Hesap Kodu	Karakter (25)	
cards_name	Ünvan	Karakter (250)	
cards_definition	Açıklama	Karakter(250)	
cards_address	Firma Adresi	Karakter (255)	
cards_discount_rate	İskonto yüzde miktarı	Double	
cards_discount_payment	İskonto tutarı	Double	
cards_credit_limit	Kredi Limiti	Double	
cards_risk_limit	Risk Limiti	Double	
cards_tax_department	Vergi dairesi	Karakter (50)	
cards_tax_number	Vergi numarası	Karakter (50)	
accounting_code_id_customer	Müşteri muhasebe kodu	Sayı	Foreign key
accounting_code_id_supplier	Satıcı muhasebe kodu	Sayı	Foreign key
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
Last_modified	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.2 Cari Kart Telefonları (turq_current_cards_phones)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_cards_phones_id	Cari Kart Telefonları özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
current_cards_id	Cari Kart Numarası	Sayı	Foreign key
phones_country_code	Ülke Kodu	Sayı	
phones_city_code	Şehir Kodu	Sayı	
phones_number	Şirket Telefon	Sayı	

	Numarası		
phones_type	Telefon Tipi	Karakter (50)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
last_modified	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.3 Cari Gruplar (turq_current_groups)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_groups_id	Cari Grup özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
companies_id	Şirket özel numarası	Sayı	Foreign key
groups_name	Grup İsmi	Karakter (50)	
groups_description	Grup Açıklaması	Karakter (250)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.4 Cari Kart Grupları (turq_current_cards_groups)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_cards_id	Cari Kart Numarası	Sayı	Foreign Key
current_groups_id	Cari Grup Numarası	Sayı	Foreign key
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.5 Kontak Listesi (turq_current_contacts)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_contacts_id	Kontak Listesi özel numarası	Sayı	Primary key, auto increment
current_cards_id	Bağlı olduğu cari hesap numarası	Sayı	Foreign key
contacts_name	Ad soyad	Karakter (100)	
contacts_address	Adres bölümü	Karakter (250)	
contacts_phone1	Telefon numarası 1	Karakter (30)	
contacts_phone2	Telefon numarası 2	Karakter (30)	
Contacts_fax_number	Fax Numarası	Karakter (30)	
Contacts_email	E-Posta Adresi	Karakter (100)	
Contacts_web_site	Web sitesi	Karakter (250)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.6 Döviz (turq_currencies)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
currencies_id	Döviz özel numarası	Sayı	Primary key, auto increment
companies_id	Şirket numarası	Sayı	Foreign key
Currencies_name	Döviz tipi	Karakter (30)	
Currencies_abbreviation	Döviz simge ya da kısaltma	Karakter (5)	
currencies_country	Ülke	Karakter (50)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	

updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	
------------	----------------	---------------	--

4.7 Cari Hareketler (turq_current_transactions)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_transactions_id	Cari hareket özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
current_cards_id	Cari hesap numarası	Sayı	Foreign Key
transactions_date	Hareket Tarihi	Tarih	
transactions_document_no	Evrak numarası	Karakter (50)	
current_transaction_types_id	Hareket Tipi (Fatura, Çek-senet vs.)	Sayı	Foreign Key
transactions_total_amount	Toplam tutar	Double	
transactions_total_discount	Toplam indirim	Double	
currencies_type	Para Birimi	Sayı	Foreign Key
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.8 Cari Hareket Tipleri (turq_current_transaction_types)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_transaction_types_id	Hareket tipi özel numarası	Sayı	Primary key, auto incremet
Companies_id	Şirket numarası	Sayı	Foreign key
transaction_type_name	Hareket tipi adı	Varchar(50)	
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

4.9 Cari Hareket ve Açık Faturalar ilişkisi (turq_current_transaction_bill)

Alan İsmi	Açıklama	Veri Yapısı	Özellik
current_transactions_id_close	Faturayı kapatan hareketin numarası	Sayı	Foreign key
current_transaction_id_open	Kapatılan faturanın hareket numarası	Sayı	Foreign key
creation_date	Oluşturulma tarihi	Tarih	
created_by	Kim oluşturdu	Karakter (50)	
update_date	Güncellenme Tarihi	Tarih	
updated_by	Kim Güncelledi	Karakter (50)	

Ek A: Terimler

Primary key: Birincil Anahtar. Veri tabanında satırların belirleyici ögesi olarak ve dizin yaratmak için kullanılır.

Foreign key: Yabancı anahtar. Birincil anahtarları göstererek tablolar arası ilişki yaratmak için kullanılır.

Auto increment: Kendiliğinden artan demektir. Belirleyici ögelerde her satıra 1'den başlayarak farklı bir değer verir.